

AZ ÚT

Folyóirat a lekipásztori és nevelői munka számára

XI. ÉVFOLYAM

Alapította

1929

1. SZÁM

RAVASZ LÁSZLÓ

JANUÁR

TARTALOM:

- Az Ige tükrében. A parancsolat jelentősége. (I. L.)
- Igehirdetés — Kultusz. Az igehirdetés mint vakmerőség és mint lehetőség. (Barth K. u.)
- Tudomány és Világnézet. A Dogmatika mint az Isten igéjéről szóló tan. (T. S.)
- Egyházi Szemle. A belmissziói bizottság gyűlése. — Az Ifj. Ker. Egyesület Szenior Osztálya alapelvei.
- Megbeszélések. Gyülekezeti lap kell. (Horváth Jenő.)
- Irodalom. A Londoni Külmissziói Társaság jelentése. (Horváth J.)
- Vasárnapi iskola. Állandó melléklet a v. isk. vezetők részére.

Biblioteca Universitatii Regale din CLUJ.
M. 735 1930
EXEMPLAR LEZ

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK:

Dr. IMRE LAJOS

Dr. MAKKAI SÁNDOR

Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik:
július és aug. kivételével
minden hónapban.

Felelős szerkesztő:
Dr. IMRE LAJOS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, C. Victoriei 38.

Előfizetési ára:
Egész évre . . . . 250 Lei.
Egyes szám ára . . . 25 Lei.

Kálvinista Világ

Az öntudatos református világiak lapja.

Megjelenik **havonta kétszer**,
magnagyobbított alakban és
8 nagy oldal terjedelemben.

Szerkesztik :

Dr. TAVASZI SÁNDOR

Dr. NAGY GÉZA.

Egy évre 120* — lei.

Lapunk kiadóhivatalában
megrendelhető.

Kérjen mutatványszámot.

Református Család

Az erdélyi ref. egyházkerület
Nőszövetsége lapja.

Megjelenik **minden második
vasárnap**, egy szám 12 oldal
terjedelemben.

Szerkesztik :

MAKSAY ALBERT

PILDER MÁRIA.

Egy évre 160* — lei.

Kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár,
Str. Cogalniceanu (Farkas-utca) 21.

Kérjen mutatványszámot.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AZ ÚT

Január elsejével XI. évfolyamába lép, melyre való előfizetésre felhívjuk olvasóink figyelmét.

Lapunk programja : Egyházunk e válságos korszakában még fokozottabban szolgálni Anyaszentegyházunk megújulásában Isten országa ügyét.

Ez évfolyamban rovataink közül kiemeljük *Az Ige tükrében* c. rovatunkat, mely által a lelkipásztori és nevelői élet belső elmélyítésére törekszünk *Tudomány és Világnézet* rovatunkban a theol. és neveléstudomány körébe tartozó kérdésekkel óhajtunk foglalkozni. *Igehirdetés — Kultusz, Vallásos nevelés, Gyül. munka* rovatainkban gyakorlati és elvi segítségeket akarunk nyújtani olvasóinknak a munka területén. *Megbeszélés* rovatunkban szívesen adunk helyet olvasóink véleményének és a felvetett kérdések megbeszélésére készséggel nyitjuk meg lapunkat. *Egyházi Szemlének* egyházunk kérdései megbeszélése és építő, az evang. szellemében való kritikája akar lenni.

Lapunk előfizetési ára egész évre (10 havi) — — 250 lei,
félévre — — — — — 125 lei,
ref. felekezeti tanítóknak 1 évre 125 lei.

AZ ÚT

Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára

ALAPITOTTA:
RAVASZ LÁSZLÓ

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK:
BCU Cluj / Central University Library Cluj
Dr. IMRE LAJOS
Dr. TAVASZY SÁNDOR

XI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR
MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.
1930.

247253

TARTALOMJEGYZÉK.

Az Ige tükrében.

Lap.

<i>Dávid Gyula</i> : Szolgálatunk egyoldalúsága — — — — —	177
<i>Horváth Jenő</i> : Nézni Isten szemével — — — — —	253
<i>Horváth Jenő</i> : Nincsen semmitek, minden a tiétek — — — — —	323
<i>I. L.</i> : A parancsolat jelentősége — — — — —	1
<i>I. L.</i> : Az ellenállhatatlan Lélek — — — — —	113
<i>I. L.</i> : A só és világosság — — — — —	145
<i>Knyper A.</i> — <i>Csűrös J.</i> : A büntetés rajta van — — — — —	85
<i>Thurneysen L. u.</i> : Mit kell tennünk? — — — — —	217

Élet és munka.

—, —.: Az igazi pap — — — — —	178
A lelkészek hivatali szolgálatáról — — — — —	38

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Igehirdetés—Kultusz.

<i>Barth K. u.</i> : Az igehirdetés mint vakmerőség és mint lehetőség — — — — —	4, 51
<i>Dávid Gy.</i> : Kálvin, mint írásmagyarázó (Két fordítással Kálvin írásmagyarázatából) — — — — —	39
<i>G. L.</i> : A mi istentiszteletünk — — — — —	149
<i>G. L.</i> : Ágendás könyvünk kritikája írásban és gyakorlatban — — — — —	291
<i>Járosi Andor</i> : Németországi liturgiai reformmozgalmak — — — — —	255
<i>Thurneysen E.</i> — <i>Dávid Gyula</i> : Az elveszített paradicsom — — — — —	180

Vallásos nevelés.

A Heidelbergi Káté 54. kérd. magyarázata (Stehelin Házi Kintse u.) — — — — —	154
<i>Dr. Lévy Lajos</i> : A gyermek lelke a nevelő kezében — — — — —	102
<i>Dr. Lévy Lajos</i> : A testi és lelki szemléltetés — — — — —	223

Gyülekezeti munka.

<i>Horváth Jenő</i> : Egyházuuk feladatai a szoc. demokr. munkásság megnyerésében — — — — —	219
<i>I. L.</i> : Egyházi öntudatra való nevelés — — — — —	186
<i>Kósa Mihály</i> : Nőszövetségi munkánk alapkérdései — — — — —	98

<i>László Dezső: Hogyan segít az Úr szolgálatában a Zarándok Útja?</i>	— — — — —	124
<i>László Dezső: Hogyan szolgálok, mint a Szentlélek eszköze?</i>	— — — — —	160
<i>Zólyomi Jenő: A lelkipásztori hivatás politikai vonatkozásai</i>	— — — — —	89

Tudomány és Világnézet.

		Lap
<i>Dávid Gyula: Hogyan maradhat a lelkipásztor theologus?</i>	311,	325
<i>I. L.: A Szentírás használatának módszerei</i>	— — — — —	226
<i>Nagy Géza: Károlyi Gáspár</i>	— — — — —	263
<i>T. S.: A Dogmatika, mint az Isten igéjéről szóló tan</i>	11, 55,	115
<i>A vizsolyi Biblia előljáró beszéde</i>	— — — — —	272

Irodalom.

<i>A Londoni Külmisziói Társaság jelentése (Horváth Jenő)</i>	26
<i>„Az Úr csodásan működik“ (Járosi Andor)</i>	— — — — — 68
<i>Fiers Elek: Isten pénzügyei (J. A.)</i>	— — — — — 70
<i>Keeble S.—Incze G.: A Szentírás szociális tanításai Zólyomi J.)</i>	71
<i>Tóthfalussy J.: Meg van írva! (I.)</i>	— — — — — 75
<i>A Tordai Ref. Nagyhét Emlékkönyve (I. L.)</i>	— — — — — 165
<i>Tájékoztató a romániai magy. főisk. hallgatók számára (J.)</i>	— 206
<i>Makkai Sándor: A mi Utunk (I. L.)</i>	— — — — — 240
<i>László D.: Bethlen Gábor ker. élete (Járosi Andor)</i>	— — — — — 316
<i>„Az Úr csodásan működik“ II. évf. (Hegyi András)</i>	— — — — — 332
<i>Dr. Tavaszy S.: A dial. theol. (Dávid Gyula)</i>	— — — — — 333
<i>Dr. Imre L.: Isten és az emberi lélek (Dávid Gyula)</i>	— — — — — 335
<i>Dr. Tavaszy S.: A kijelentés feltétele alatt (Dávid Gyula)</i>	— — — — — 337
<i>Folyóírat szemlék:</i>	
<i>Pastoralblätter (dr. Mezey Mihály)</i>	— — — — — 77
<i>Ev. Missions Magazin (Dávid Gyula)</i>	— — — — — 203
<i>Heidenbote (Dávid Gyula)</i>	— — — — — 205
<i>Ref. Schweizer Zeitung (Dávid Gyula)</i>	— — — — — 205
<i>Monatsblätter f. d. ev. All. (I. L.)</i>	— — — — — 337

Vasárnapi Iskola.

Állandó melléklet a v. isk. vezetők részére 31, 81, 109, 141, 172, 211, 248, 287, 318, 341.

Megbeszélések.

<i>Horváth J.: Gyülekezeti lap kell!</i>	— — — — —	23
<i>Márk Mihály: A gyül. lap kérdése</i>	— — — — —	107

Egyházi Szemle.

<i>A belmissziói bizottság gyűlése</i>	— — — — —	21
<i>Az ifj. Ker. Egyesület Szenior osztályának alapelvei</i>	— —	21

	Lap.
A belmisszió és az egyház (I.) — — — — —	62
Egyh. m. belm. előadók konferenciája (I.) — — — — —	66
A mi zsinatunk (I. L.) — — — — —	167
Ifjúsági konferencia után (M. Nagy Ottó) — — — — —	169
Adatok a Világszövetség helyzetéhez — — — — —	208
A nagykárolyi napok — — — — —	243
Az Ifj. Ker. Egy. Szenior Oszt. határozatai — — — — —	246

Szerk. és kiadóhivatali

üzenetek, nyugtázások — — — — —	215
---------------------------------	-----

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AZ IGE TÜKRÉBEN.

A parancsolat jelentősége.

Máté 5: 19.

Ez az ige egy súlyos ingadozásra mutat rá, melynek a keresztyénség történetében gyakran lehetünk tanui, mely a parancsolat érvénye és jelentősége körül forog. Van idő, mikor inkább az ilyen ige szól hozzánk: „a szabadságban, mellyel Krisztus megszabadított, álljatok meg”; „nem vagytok a törvény alatt, hanem a kegyelem alatt”, mikor a mi emberi és mindig rész szerint látó szemünk Isten akaratából és törvényéből apró parancsolatokat csinál, melyeket emberi szempontok és eljárások tárgyaivá akar lealacsonyítani. Máskor, és ilyen a mai kor is, épen az ezzel ellenkező ige szól különösen, az olyan, aminők közül egyiket ide felülirtuk. Olyan időkben, mikor az evangéliumi „szabadság” az Isten akaratát alárendeli az emberi belátás és opportunizmus szempontjainak, amikor az, hogy nem vagyunk a törvény alatt, minden Isteni akaratnak, a tölem való függését és az általam való magyarázatát hozza magával és az Isten gyermekei „szabadsága” útát nyit a világ fiai szabadságának, kérdésessé és illuzoriussá téve mindent a magam ítéletén kívül.

Ez az ingadozás természetes is, mert az ember sohasem is lesz képes Isten akarata gazdagságát teljes mértékben felmérni és megérteni, és mert az emberi bűnös akarat mindig ki fogja használni azokat a lehetőségeket, melyeket szavak és azok értelme változásai nyújtanak neki. Még akkor is, ha ezt nem tudatosan cselekszi, keresni fogja az ember mindig azt, hogyan és hol könnyebb, kevesebb felelősséggel járó, nagyobb önérvényesülést engedő, kibuvókkal és megalkuvásokkal ki-egyenlíthetőbb módokat lehet kapni, melyek legalább a látszatát megőrzik annak, hogy mikor én a magam kedve szerint járok, indokolhatom eljárásomat Isten akaratával. Az Isten igéje, mely „egy kor nyelvén beszél”, melynek ez, vagy amaz a

megállapítása vagy rendelkezése „csak arra a korra érvényes“, melyet „ma már nem úgy kell érteni“ és „nem lehet szószerint venni“, könnyed és kényelmes kibúvók voltak és lesznek mindig az ember számára, ki öntudatlanul, vagy öntudatosan keresi, hogyan lehet könnyebbé tenni az igát és kevésbé követelővé Isten parancsait.

De ez az Ige kategorikusan szól, és pedig annál súlyosabban, mert nem csak az egyéni életre vonatkozik, hanem kiterjeszkedik az ige tanítójára is. Mert ezek az ingadozások az egyéni életben is súlyos problémák, mikor a lélek titkos menekülési törekvéseket érez magában Isten akaratának, és pedig nem „általa felismert“, hanem egyenesen és elutasíthatatlanul neki szóló akaratának elfogadása ellen, mikor ellentétek merülnek fel a lélekben és környezetében, mikor egyik oldalon Isten ígéje vádolja hanyagsággal és engedetlenséggel, másik oldalon a környezet támad ellene a szokás, emberi törvény és fennsőbbiség fegyvereivel. Az ilyen súlyos válságok, melyek legtöbbször idegen emberi szemek tanui nélkül folynak le, keserves harcokat jelentenek az egyes lélek számára is. De ez a harc még nem is a legerősebb. Mert az a lélek csak magáért küzd és magával küzd; talán megoldja a kérdést egy könnyed kitéréssel, vagy győzni fog benne Isten Lelke és oda vezeli a teljes engedelmesség és átadás útjára.

Sokkal súlyosabb ez a kérdés, mikor az ige tanítójához szól és arról beszél, arról, akinek Isten akaratát hirdetnie kell, kinek szava és igehirdetése, lelkek nyugalma vagy háborúsága, megtérése vagy megkeményedése eszköze lehet.“ Aki egyet is megront e legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket“... két súlyos és éles feltétel. Nem válogathatunk tehát a parancsolatok között nagyság és fontosság szerint, közülük a legkisebbek és ezek közül egynek megrontása és aszerint való tanítás elég arra, hogy a mennyek országában legkisebb legyen az ember. Nem lehet tehát szó arról, hogy vannak parancsolatok, melyek kevésbé fontosak lehetnek, mint mások, és vannak, melyek közül egyet, vagy kettőt elhanyagolhatok és megronthatok. Észre kell venni, hogy itt nem az Isten törvényének tudatos megszegéséről van szó, sem arról, hogy valaki másokat az Isten törvénye elleni lázadásra indított

volna. Egyes parancsok elhanyagolásáról, a parancsolatok között való válogatásról van itt szó, mely emberi felfogás szerint a legjobb indulatból származhatik, de egyben mégis téves és veszedelmes: válogatni akar Isten akaratának nyilvánulásai felett, ember voltában birónak tolja fel magát, igényli magának azt a jogot, hogy odaálljon Isten és a lélek közé.

Isten akarata és parancsai változtathatatlanok. Ez az ige tehát arra figyelmeztet, hogy Isten parancsai szentségét és határozottságát ne próbáljuk a magunk emberi okoskodásaival semmi módon sem feloldani. Hogy egyetlen egyre sincs jogunk közülök azt állítani, hogy azoktól valaki felmentve érezheti magát, hogy azok nem fontosak, vagy nem szükségesek. Hogy nincs jogunk feloldani, vagy megrontani őket, azért, hogy egy vergődő léleknek mi adjunk szabadságot vagy megnyugvást, hogy a látszólag a parancsolat rabságában sinylődő, de valójában a saját engedelmességével küzdő lélek ezen az úton szabaduljon meg a harcaitól. Arra figyelmeztet ez az ige, hogy Isten parancsait és akaratát azok teljes szigorúságában és hajthatatlanságában kell mindenkinek hirdetnünk. Hogy Isten akarata az egyetlen reális szükség, az egyetlen irányadó, melynek teljesülése és végbementele mellett jelentéktelen körülmény a mi akarásunk, a mi vergődésünk, vagy a mi életünk legsúlyosabb nehézsége is.

Hát akkor semmit sem tehetünk azokért, akik a „parancsolat terhe alatt” nyögnek? Hát akkor a igehirdetésünk nem más, mint egy rideg kegyetlen törvényt magyarázat? Erre a kérdésre ez az ige nem felel, de felel egy másik, melyben Isten elveszi a lehetőségét minden dicsekedésnek, de elveszi a kétségbeesés súlyát is: „Elég neked az én kegyelmem.” Az Isten megváltoztathatatlan és kényszerítő akarata és a parancsolatok igája alatt sinylődő embernek ezt a vigasztalást kell hirdetnünk a hamis, ál-szabadság törvénytélkülisége helyett, a kegyelmes Isten elegettevő és minket eléggétevő kegyelme vigasztalását.

I. L.

IGEHIRDETÉS — KULTUSZ.

Az igehirdetés mint vakmerőség és mint lehetőség.*)

„A ker. igehirdető merészel Istenről és az emberről annak Istenhez való viszonyában beszélni.” Így írhatjuk le azt a factumot, melyből a dogmatika kiindul az imént vázolt új vizsgálódási eljárás föltétele alatt, valamint föltéve azt is, hogy magam e factumnál — mint igehirdető — szerepet játszom. Hogy beszédem tartalma valóban Isten Igéje-e, mint azt az előbbiekben aránylag egyszerűen személytelenül „keresztyén beszéd”-nek jelöltük meg, ha a „keresztyén beszéd”-et szólok, nyilván teljességgel kérdéses s különösen, mert tény gyanánt csak annyit állapíthatok meg, hogy én „Istenről és az emberről annak Istenhez való viszonyában” — *beszélek*? Sőt csak: beszélni merészelek. Hogy ez a vakmerőség sikerül-e, hogy valóban Istenről beszélek-e, éppen ez itt a kérdés. Mindenesetre: én merészelem. Most ezt a vakmerőséget kell meghatároznunk és mint ilyet jellemeznünk.

a) Ez a vakmerőség nyilvánul abban a tettben, ami közöttünk az igehirdetés neve alatt történni szokott, mindegy akármilyen fajú, vagy minőségű legyen az, bármilyen formában jelenjék meg s akárminő hatalommal és terjedelemben történjék. Mindnyájan elkövetjük ezt a vakmerőséget, akik igehirdetők vagyunk. Talán csak úgy, hogy az Istenről és az emberről, annak Istenhez való viszonyában szóló beszéd az Amen előtt egy pár homályos mondatban történik kifejezett formában, szinte engedelemkérőleg, hogy legalább a végén azt a fő dolgot is megemlíthesük. Talán éppen megfordítva, szélesen, az unalmaságig nyíltan és magától értetődőleg, mintha misem volna könnyebb és természetesebb, mint azt a Nevet emlegetni. Talán a hanyatló nyugat könnyedségének és nyelvi finomságának megfelelőleg a tulságosan is ismert szó szándékos kerülgetésével, pótolva azt a „Föltétlen” szóval, vagy más ilyen hiperbolákkal. Talán, ép ellenkezőleg, újabb tudatos hangsúlyozással: „Isssten!!!” erőteljesen és teleshájjal. Talán úgy, hogy a beszéd összefüggése, az igehirdető személye és a textushoz való közel-

*) Ez a fejezet Barth K. *Dogmatik* c. lapunk más helyén ismertetett műve I. fejj. 5. §-ából való, mint az igehirdetés és dogmatika kapcsoló alapkérdéseit föltáró fejtegetéseket közöljük fordításban.

járás által az egység benyomását ébresszük fel, azt a benyomást, hogy itt csakugyan Istenről van szó. Vagy fordítva, mindenféle köztudomású összecserélések útján Isten, istenek és bálványok között. Lehet az az igehirdetés eredménye tudatos saját szellemi munkának, vagy fecsegő majmolás arról, amit másoktól hallott, vagy tanult. Talán egy olyan ember akaratosságával és önbizalmával van előadva, aki tudja, vagy legalább is azt hiszi, hogy tudja, mit csinál. Vagy talán magán viseli egy nagy belső bizonytalanság látható jeleit. Semmiféle személyi, homiletikai vagy dogmatikai ügyetlenség, ostobaság vagy tévelygés, amibe eselleg beleesem, nem változtat e dolgon: vakmerőségem tárgya az, hogy beszélek Istenről és az emberről, annak Istenhez való viszonyában. Egy emelkedett helyről közléseket teszek, melyek a hallgatók részéről hitet igényelnek, egy magatartást, melyet nyilvánvalóan meg kell követelnem tőlük, amennyiben szándékomban van az, hogy nekik csakugyan Istenről beszéljek. Állításokat hangoztatok, melyek nyilvánvalóan a végső igazságra vonatkoznak, nem az igazságra a létben, hanem minden lét fölötti igazságra. Azzal az igénnyel lépek fel, (és nem bújhatok azon kifogás mögé, hogy nem is magam, hanem igehirdetői hivatásom tartalmazza ezt az ivényt) hogy az ember legmélyebb kérdéseire a legmélyebb feleleteket megadom. A hallgatókat odaállítom egy áttekinthetetlen, feloldhatatlan és áthághatatlan megszólítás elé: Te, ami a hallgató Én számára a legközelebbi épügy mint a legtávolabbi barátja vagy ellensége, élete és halála egyformán lehet. Merészelem ezt tenni — nem csoda, ha kétség merül fel, hogy vajjon magam hiszem-e, amit ott mondok! — Merészelem tenni úgy, mintha számomra a filozófia egész története a legmegnyugtatóbb vagy mindenesetre a leghatározottabb eredményekkel lezáródott volna, mintha a világ minden bölcsességét feldolgoztam és áttekintettem volna, a minden dimenziójában és szemléletében olyan mérhetetlen természetet, az elmúlt és jövőendő történelem sfinxét, az emberi kultúra csodáit és borzalmaikat, az egyéniség talányát, a sexualis és socialis nyomorúságot s az abstraháló gondolkozás soha véget nem érő válságát, bünt és bűnhődést, betegséget és halált — mindezt mintegy túlnőve, zárjelbe téve és meggondoltan csak kívülről érintve, mikor ilyen szavakat mondok felőlük, mint Teremtés, Bűn, Megváltás, Bizonyosság, Istenországa, Örökkévalóság. Merészelek „kötni” és „oldani”, mikor az embereknek ítéletet és bűnbocsánatot, az evangéliumot és a törvényt hirdetem.

b) Vakmerőségnek nevezünk egy olyan kísérletet, melynél világos, vagy legalább is világosnak kellene lennie, hogy a siker lehetősége ellen sok és alapos okot lehet felhozni. De mégis, ez a szó „merészeli” tulságosan gyöngé kifejezés arra

a kísérletre, amit a theologus hajt végre. Valami olyat merészel, aminek sikerülte ellen minden ok megsemmisítő erővel szól. Jellemezzük ezt a vakmerő tettet, mint olyat, közelebből:

1. Mikor azokról az okokról beszélünk, melyek az Istenről való beszélést számunkra tulajdonkép lehetetlenné teszik mostanában, legalább is az egyetemek közelebbi vagy távolabbi környezetében elsősorban arra a nehézségre szoktak gondolni, amellyel találkozik az, aki Istenről, akiről predikálni kell, tudni, az Ő valóságát mint az igehirdetés központi alanya valóságát, mint igazságot felfogni akarja. Ennek a nehézségnek komolyságát, amely csakugyan nemcsak elméleti és nem is csak egy újkori probléma, úgy állíthatjuk magunk elé legjobban, ha megnézzük, hogy a modern theologia és vallásfilozofia hogyan szokta az Isten felől való tudásnak a lehetőségét állítani és bizonyítani. Ezen egyébként oly különböző állásponton álló kutatók ebben a kérdésben tapasztalható és látható nagy egyhangúságát nem lehet észre nem venni dacára annak, hogy mindnyájan nyilván fontos, vagy talán nem is olyan fontos különbségeket árulnak el. Világos, hogy mindezeket a formulákat módszerei szempontból vissza lehet vezetni a Descartes féle istenléti bizonylatra, akire *Wobbermin* és *Scholz* kifejezetten utalnak is: mert az Isten eszméje meglétéből mibennünk, következtetnek Isten léteire önmagában, azzal a különbséggel, hogy a modern theológusok a velünk született eszme helyett szivesebben szerzett élményről, vagy hitről beszélnek. Tegyük fel, hogy a következtetés határozottsága az aianyrol erre a tárgyra, magában megáll. E határozottság ezen theológusok és vallásfilozófusok szerint *feltételes*, az élmény, vagy a hit által feltételezett. És most inkább egy körről beszélünk, mint közülük valamelyikről. Mutassunk azonban a tétel szubjectiv oldalára, melyet ezen eljárásokban mindenütt ismertnek és adottnak tettek fel. Mit jelent tudni Istenről még ebben a föltételes értelemben is, ha nekem, hogy erről a tudásról bizonyos legyek, először éppen azt a föltételt kell betöltenem: a magam vallásos élményét hozzámérni egy apriorikus észtartalomhoz, ezt a vallásos élményt mint minden tudás és minden érvényesség ősréaltításának egyik sarkát kell megértenem, magamat a keresztyén tapasztalat specifikus tartalma birtokosának tudni, vagy éppen olyan embernek, aki az „Összehasonlíthatatlant” és „Elutasíthatatlant” megéli, aki magában létének e „változhatatlanságát”, vagy „absolut alapját” felfedezte, vagy a *saját* személyiségének alapján *Isten* föltétlen személyiségét, aki magát „föltétlen megkööttnek” és „absolut szabadnak” tudja, vagy éppen aki a saját maga tárgyias tudatát, mint egy ócska ruhát magáról lehántva részes Isten öntudatában? Hát eféléket egy-

szerűen nem lehet állítani magamról!! Hogy jövök én ahhoz, hogy az isteni tárgyra való e következtetésnek csak a lehetőségét is meglássam, ha ilyen a követelmény, mely az alany elé van írva, hogy erre képes lehessen és ha ez az az előfeltétel, melyet nekem be kell tölteni, ha olyan dolgokat kell magamról állítanom, melyek józanul nézve egyszerűen nem igazak? Mindezek, amikkel az „élmény” fogalmát így megtöltöm (még ha hitélmény gyanánt írják is le azt), ha komolyan vesszük, ezt a fogalmat megsemmisítik. S mi lenne a tárgyra való következtetés lehetőségével, ha az alanyra vonatkozó fenti előfeltételeket (t. i., hogy magamat *föltétlen* megkööttnek és *abszolút* szabadnak tudom) nem venném olyan halálos komolyan, amily komolyan azok a fenti megállapításokban hangzanak és értődnek? Jobbról is, balról is meg vagyunk evvel a kérdéssel szorítva. Igazán *Istenre* következtettem-e, mint tárgyra, ha az én megelésem (az én megelésem, amint azt existencialiter gondolkozva kell megítélnem!) ennek a következtetésnek kielégítő alapot szolgáltatott, vagy az így következtetett Isten nem valami más-e, valami kisebb, mint Isten maga, egy tárgy a többiek mellett, egy darab világ, ha még olyan mérhetetlen és felséges is? És megfordítva: valóban a *magam megelééséből* következtettem-e (a magam megelééséből, amint azt existencialiter gondolkozva kell megítélnem!), ha az állítmányokat, melyekkel a megeléést ellátom, komolyan veszem, úgy, hogy ez a megeléés az *Istenre* való következtetésnek megfelelő alapja gyanánt tekintetbe jöhet, vagy a megeléés emez állítmányokkal való ellátása nem jelenti-e minden lehetséges emberi alany pusztulását és megsemmisülését? Valóban vakmerőség Istenről beszélni, ha úgy áll a dolog a legújabb vallásfilozófia által kezünkbe adott lehetőséggel Isten megismerését illetőleg, hogy vagy nem *Istent* ismerjük meg vele, vagy, hogy nem *mi* vagyunk azok, akik Istenről azáltal tudunk. Egészen eltekintve attól, hogy az Istenről való igehirdetői tudásunknak nyilvánvalóan egészen másnak kell lennie, mint egy lehetséges, föltételezett tudásnak. Nem lehetetlen-e tehát a vakmerőség, hogy mindennek dacára predikáljunk?

2. De az Istenről való tudás nehézsége csak egyik oldala a ker. igehirdetés vakmerő voltának. Ennek a jelentőségét nem szabad lebecsülnünk, talán túl sokat mondunk, ha azt, mint K. Heim könyve alcíme gyanánt „a vallás életkérdésének” nevezi. Tegyük fel, hogy ez a tudás a leírt módon tulajdonunkká lett, akkor tovább kérdezhetjük, honnan veszük a *bátorságot*, hogy ennek az Istenről való tudásnak kifejezést adjunk. Az Istenről való tudás, vagy gondolhatóság útjai mind olyan homályosak, olyan kevés ember által ismertek, hogy aki Istenről beszél, ezáltal egy olyan tényállást ad elő, amely a világ

szempontjából valami, talán szép, de nagyon gyakorlatiatlan álmodozásnak tűnik fel. Aki merészel Istenről beszélni, végül is Istennel egészen *egyedül* kell azt merészelnie, mert egy végső, nagyon világos idegenség van Isten között és minden között, ami a világban nagy, megindító és érdekes s amivel túlságos nagy merészség nélkül nem lehet szembeállítani. Igen, ha Isten helyére egyik istent állíthatnánk, ha arról volna szó a mindenható Szerelmet hirdetni, vagy az érték fölötti élet csodáit, vagy a magyarok Istenét, vagy a haladás szellemét! De aki igazán Istenről tud, a minden istenek fölötti Istenről, aki semmivel össze nem hasonlítható, össze nem cserélhető, versenybe és kapcsolatba nem állíthatóan áll szemben a legnagyobb és a legkisebbel, ami a természetben, történelemben, kultúrában és civilizációban isteni, — milyen szorosan össze kell zárkózni annak ajkainak! Milyen lehetetlen magánosságban, a sokak országújtától távolesőleg és époly távolesve a legjobbak és legnemesebbek útaitól, kellene élnie annak, aki valóban Istenről tudna és szólni merészelne! Továbbá, aki Istenről beszél másoknak, az követelőleg lép föl azokkal szemben. Nem elégedhet meg azzal, hogy megengedik, hogy beszéljen és érdeklődéssel hallgatják. A hitből való engedelmisség sajátos, egyedülálló figyelmességét, háladatosságát és készségét kell követelnie. Az embereket Isten elé akarja az állítani, Isten szolgálatára igénybe akarja venni, a lelkeket akarja megnyerni és megmenteni, egész létüket akarja rabságba ejteni Isten országa számára. Van ugyan egy theologiai naivitás, amely egész becsületesen azt gondolja, hogy erre mind képes az ember, amely azt hiszi, hogy mindenféle nyilvánvaló eredmények előidézésére van hivatva, mely az evangéliumban kifejezett kétség fölött, hogy vajjon mikor az embernek Fia eljön, talál-e majd hitet a földön (Luk. 18:8) boldogan megy el, hogy az üldözött próféta arcvonásait öltse fel, ha hitetlenséggel találkozik. De ha az ember egyszer megszabadult ettől a naivitástól, akkor odaáll a hitetlenség elé, (amelynek a legerősebb és legmérgeesebb formája a *kegyes hitetlenség!*) a világ és különösen az Én makacs ellenállása elé, mely nem akar újjászületni, az Isten országa elől való egyetemes menekülés elé, az emberekben levő Judás Iskariotes elé, (akit saját magában felismert), mint egy kőfal elé és mégis kénytelen avval a belátással, minden illúzió nélkül Istenről beszélni! Szükség van bátorságra ahhoz, amit ugyan maga is lehetetlennek tart. Továbbá: aki Istenről beszél és az emberről annak Istenhez való viszonyában, annak az ember principiális nyomorúságára kell rámutatni, mely mellett az ember egyes nyomorúságai számításba sem jöhetnek. Olyan békességet hirdet, melyet egyetlen

város és falú lakosai sem neveznek békességnek, sőt épen visszaborzadnak tőle, ha távolról meghallják, miről van ott szó s olyan örömet, melyet minden osztály és műveltségi réteg s minden lélektani típus rémülettel fogad. Istenről szóló valószínű beszéd, ez minden emberi társadalom, rend és megszokottság körein belül jelenti azt, amit sok régi franciskánus templom homlokzata csúcsán látható nem szimmetrikusan odaépített ablak jelentett: a töviset, a korrektívumot, az örökéletre való emlékeztetést, a legnagyobb isteni megzavarását az életnek és az isteni kérdést, amelyhez egyedül lehet kapcsolni a reménységet. És aztán épen úgy hirdetni kell az Isten szeretetét, a Teremtő, Megbékítő és Megváltó szeretetét, aki minden emberen segíteni akar, az isteni „Lehajlást“, amely nem rak senkire sem terhét anélkül, hogy ne segítene is annak, amely megaláz, mert maga is leszáll a mélységbe, hogy a magasba vezessen. Aki Istenről beszél, annak ezen egy igazság miatt magára kell vennie sok odiumot és sok felelősséget, sok lelkiismereti konfliktust és a kísértést, hogy emberi szomorúságát az istenivel s Isten haragját a bűn felett saját haragjával az emberek és maga felett összecsereéli — tulságos sok mindezekből, hogyne beszélhetnénk hát ebben az értelemben is vakmerőségről. Így a világnézeti kérdés egészen eltöprel azon kérdés mellett, hogy még ha tudok is Istenről, honnan veszem a bátorságot, hogy róla beszéljek.

3. De tegyük fel, hogy az Istenről való tudás mellett a bátorság is, hogy róla beszéljek, valahogy tulajdonomban van, még akkor is megmarad a harmadik és legnehezebb kérdés: honnan veszem a *jogot*, hogy ezt tegyem. A világ csendes ítélete a theologusokról — s a legtudósabbak és legbátrabbak felől leginkább — egyhangúlag így hangzik: minden cselekedetük tapintatlan tolakodás és önhittség. Ki tett tulajdonkép épen bennünket a szentek-szentje őrző vé és gondviselőivé? Voltak-e tulajdonkép nyomós okaink, hogy a legvégsőbb és legtitokzatosabb felőli tiszteletteljes hallgatásunkat, amit a legtöbb ember talán nem is csak istentelenségéből szokott megtartani, erőteljes szavakkal megszakítsuk, lelkünk legbensejét kéréstlenül kifelé fordítsuk s époly kéréstlenül az emberek lelke legbensejébe bebeszéljük? Vajjon tulajdonképen komolyan hittünk-e a mi fölhatalmazásunkban, hogy hirdessük nekik a hitet és bűnbánatot predikáljunk és ajánljunk? Nem vagyunk-e egészben véve hivatlan esküdözők és kalandorok, akiket joggal akarnak az emberek távortartani maguktól? Nem állíthatjuk magunkat elég alaposan e kérdések Damokles-kardja alá, mielőtt és mialatt mások odaállítanak bennünket. Vajjon velük szemben a theologiai tudomány által elsajátított vallási szak-

ismeretekre hivatkozunk-e? Vagy inkább tapasztalatokra, megvilágosításokra és élményekre, melyek a hátunk megett vannak? A pillantás, mely teljes ellentétet árul el előttük a között, amit mondunk és a közt, amik vagyunk s amit teszünk, az ítélet, mely alatt állunk, mikor állandóan arról beszélünk, ami nekünk is magasan felettünk van, valószínűleg lehetlenné teszi az ezekre való hivatkozást még mielőtt azok ajkainkra jönnének. Az egyházi megbízatásra való hivatkozásunk pedig minden esetben olyan előfeltételeken nyugszik, melyek megismeréséhez az első lépést nem egyszer, de mindig újból annak a belátása fogja képezni, hogy tulajdonképpen hivatlanok vagyunk. Amint tehát tényleg le kellett mondani a tudásról és a bátorságról, hogy Isten felől beszéljünk, úgy meg kell tagadnunk magunktól ehhez a jogot is.

K. Barth u.

(Folyt. köv.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Dogmatika mint az Isten igéjéről szóló tan.

Die christliche Dogmatik im Entwurf. Erster Band: Die Lehre vom Wort Gottes. Prolegomena zur Christlichen Dogmatik. Von D. Karl Barth o. Professor an der Universität Münster i. W. 1927. Ch. Kaiser Verlag München, XIII. 473.

1. A dialektikai theologia fejének: *K. Barth*-nak a Dogmatikája már egy év óta a kezünkben van. S habár csak az első kötet is áll még előttünk, ennek alapvető természete elegendő arra, hogy a *Barth* dogmatikai felfogását megismerjük és megítéljük. Előre jelezhetjük, hogy olyan theologiai művel állunk szemben, amelyet nem a professzori szükség, nem is az irodalmi alkotás vágya, de nem is valamely közszükség, vagy közérdeklődés hozott létre, hanem magának a keresztyén ügynek a válsága, a keresztyén ügyért való szolgálat kétségbeeséséig jutott felelőssége és ama belső szükség, amelyet a prófétai lelkek mindig így fejeztek ki: „Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk (és halottunk) azokat ne beszéljük.” A *Barth Dogmatikája* tudós professzori formában prófétai mű. Az utolsó évek meglehetősen gazdag dogmatikai irodalmával szemben *Barth* a saját Dogmatikáját „egy kezdő kísérleté”-nek nevezi. Kezdő, aki nem egy élet eredményeit terjeszti elibénk, hanem egy keresztyén zarándok, egy szakadatlanul útban lévő lélek keresztyén ismereteit. *Barth* ama theologusok közé tartozik, akik, — a közeli években is a már elmúlt időkhöz tartozó nagy „befejezett” lelkű mestereivel szemben, — mindig „kezdők” maradnak, mert sohasem akarnak mások lenni, mint „a Lélek zsengei”. „Kezdők” abban a magasabb értelemben, hogy nem a saját nagy készültségük, vagy geniálitásuk felhalmozott ismereteire építenek, hanem arra a mindig új megszólításra, arra a mindig új isteni kezdeményezésre, amely Isten kijelentéséből származik a Lélek által az élő hit ismereteiben. De valóban „kezdő” *Barth* abban az empirikus értelemben is, hogy már akkor hozzányul a dogmatikai alkotás nagy munkájához, amikor még nem vált nála rutinná a dogmatikai tudományos technika.

2. Mielőtt emez előttünk fekvő Dogmatika ismertetéséhez és megítéléséhez kezdenénk, jöjjünk először tisztába azzal, amit nekünk a könyv terjedelmes és sok kérdőjelet tartalmazó

címe mond. Először is „Entwurf“-nak nevezi *Barth* a Dogmatikáját abban az értelemben, hogy a dogmatika problémáit akarja itt elibénk adni. Valóban egy nagyszerű „tervrajz“-zal állunk szemben, amely felöleli mindazt, aminek alapján a keresztyén tan domja részleteiben kiépíthető. *Barth* első kötetében tehát nem valamely alapvető részletkérdésekkel van dolgunk, hanem a keresztyén tan „egészé”-vel, amely nagy körvonalaiban is tisztán és határozottan mutatja azt a stílust, amely a keresztyén dogmatikában uralkodik, vagy amelynek uralkodnia kell. A keresztyén tannak ez a sajátos, magában a keresztyén tan valóságában rejlő, annak megfelelő stílusa *Barth*-nál a „református” prédikátum által fejezhető ki. A másik, a címben rejlő terminus, amelyre előlegesen fel kell hívjuk a figyelmet, „a prolegomena” szó. A „prolegomena” szó alatt merőben mást ért *Barth* mint az őt megelőző liberális teológusok értettek. Prolegomena alatt értették a dogmatikában általánosságban azoknak az egyetemes vallásfilozófiai problémáknak (a vallás, a keresztyénség, a protestántizmus „lényege”) tárgyalását, amelyek olyan általános „vallási” igazságok birtokába juttatnak, amelyek a „speciális” keresztyén tan alapjául szolgálnak s amelyekben, mint egyetemeseken épülnek fel a különlegesek. Ez a felfogás a speciális keresztyén tant úgy nézi, mint az egyetemes vallási igazság determinációját. Ezt a *helytelen felfogást, amely a nem-keresztyéni és a keresztyéni között fennálló qualitativ különbséget nem veszi figyelembe, merőben mellőzi Barth is, valamint az egész dialektikai theologia.* Mit jelent hát *Barth*-nál a címben jelzett „prolegomena”? Egy korábbi dolgozatán¹⁾ kérdésbe teszi, hogy vajjon a theologia lehet-e több, mint a christologia prolegomenája? Valószínűnek látszik előtte, hogy a theologia a prolegomenáiban *mindent* elmond, amit egyáltalában mondhat. A theologia épen azért dialektikai, mert soha sincs lezárva, mindig prolegomena, — a szó igazi jelentése szerint, — mind abban, amit csak mond, vagy mondhat. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a *Barth* értelme szerint a prolegomena nem a dogmatika tudományos módszeres elvi kérdéseit foglalja magában. A modern dogmatikák Prolegomenái ilyen módszerű kérdések fejtegetésével nőttek meg annyira, hogy csaknem elnyelték magát azt az ügyet, amelyre vonatkoznak s kimerültek, mire tulajdonképpen tárgyukhoz jutottak volna. Példaképpen idézi *Barth Wobbermin-t*, akinek a „Systematische Theologie“-jében a prolegomena, azaz a bevezetés és az ügy tárgyalására fordított terjedelem közötti viszony az 5:2 arányának felel meg. Merőben távol áll *Barth*-

¹⁾ Das Wort Gottes und die Theologie. 178. lap.

tól, hogy a prolegomena-nak ilyen értelmezést adna. Dogmatikai prolegomenája nem ilyen értelmű rákészülés a tárgyra. A Barth Prolegomenája alatt az Isten igéjéről szóló tanban a jó dogmatikai feladatok lehetősége és jelentése felett olytatott elvi értelmezést érti. A Barth Prolegomenája nem formális kritikai kérdések megoldásával foglalkozik, hanem a dogmatika léte és nem léte felett döntő Isten géjére vonatkozó keresztyén tanokkal, mint merőben tartalmi kérdésekkel, amelyek a dogmatika igazi kérdései. Ebben az értelemben Barth-nál a „Prolegomena zur Dogmatik“ maga a Dogmatika.

3. A Barth Dogmatikája, mint az Isten igéjéről szóló tan a Bevezetés után négy Fejezetet tartalmaz. Az egyes Fejezetek címe a következő: I. Fejezet *Az Isten Igéjének valósága*, II. Fejezet *Isten kijelentése*. III. Fejezet *A Szentírás*, IV. Fejezet *Az egyház igehirdetése*.

Az Isten igéjének valóságáról szóló I. Fejezet arra a nagy kérdésre ad feleletet, hogy az *Isten igéje micsoda módon képezheti módszeres kiindulási pontját a dogmatikának, azaz miképpen válhatik Isten igéje a dogmatika tárgyává?*

A Barth kiindulási pontul szolgáló problémája mindenestelre meglepi azokat, akik a modern dogmatikai gondolkodást ismerik. A modern protestáns dogmatikák kiindulási pontját minden további magyarázat nélkül a keresztyén hit képezi, mint amely a vallásos keresztyén embernek közvetlenül adva van. A hit realizálja az ember számára az Isten valóságát, amelyet mint kijelentést az Isten igéje jelent és hozoz. Barth egyenesen elutasítja ezt a elfogást, amikor határozottan kimondja, hogy *a dogmatika tárgya nem a keresztyén hit, hanem az Isten igéje*. „Nem az Isten igéje van a keresztyén hitben meg-alapozva és nem az foglaltatik ebben, hanem a keresztyén hit van az Isten igéjébe fundálva és a keresztyén hit foglaltatik az Isten igéjében.“ Ha ezt a viszonyt meghamisítjuk, akkor szükségképpen válik dogmatikai munkánk minden ponton fonákká (87). Barth tehát Dogmatikájában objektív kiindulási pontot vesz fel a tárgyát is úgy állapítja, hogy az felette és kivüle áll minden szubjektív önkénynek. Ugy, de az Isten igéje sem tekinthető olyan tényszerű adottságnak, amelyre a Dogmatika, mint tudomány közvetlenül vonatkozhatnék. *Hogyan lehet tehát az Isten igéje a dogmatika tárgya?* Csak egyetlen formában, úgy, amint az a keresztyén beszédben, az Isten igéjéről szóló bizonyágtételben, vagy amint a keresztyén igehirdetésben adva van. Hogy a keresztyén egyházak beszé nek, igét hirdetnek, kiki az ő sajátossága szerint, ez tény. „Az ige prédikáltatik“ a világban, ez oly bizonyos és annyira észre-vehető, mint az, hogy „esik“, épen úgy kétségbe nem vonható

az, amint ez nem vonható kétségbe. Ha tehát a kijelentés és az ige nem adottságok s így a tudomány számára meg nem köze íthetők, a keresztyén beszéd kétségbevonhatatlan adottság. Ezért mondja *Barth* Bevezetésében, hogy „van keresztyén dogmatika, mivel van *keresztyén beszéd*“ s ezért adja a Dogmatikájának azt a meghatározást: „Dogmatik nennen wir die Bemühung um die Erkenntnis des rechtmässigen Inhalts christlicher Rede von Gott und Menschen. Dogmatikának nevezzük az Istenről és az emberről szóló keresztyén beszéd valódi tartalmát képező ismeretért folytatott fáradozást.“

A keresztyén beszédnek a tiszta formája pedig az egyházi igehirdetés, amely azzal az *igénnyel* lép fel s az a *várakozás* veszi körül, hogy az emberi szavakon, mint eszközökön át Isten saját szava hirdettetik az embereknek *megbízás-szerűleg, felelősséggel és hitelreméltóan*. „*Eme előfeltétel alatt válik — mondja Barth — az egyházi prédikáció a dogmatika módszeres kiindulási pontjává és praktikus céljává.* (18.)

Egészen következetesen merül fel e kérdés, hogyan jut a Dogmatika tárgyi kapcsolatba a dogmával és a dogmákkal, ha kiindulási pontját és célját az igehirdetés határozza meg? Erre a kérdésre a *Barth* felelete épen olyan következetesen hangzik, mint maga a kérdés. Az az adottság, amelyből a dogmaképzés kiindult, az az egyszerű tény, hogy az ige prédikáltatik, de emberek által prédikáltatik, tehát különbözőképpen, úgy, hogy szűkséggel merült fel a további kérdés a valódi tartalom után. *Felmerült az egyházi igehirdetéssel kapcsolatban az igazság és a tévelygés, a tiszta tan és a hamis tan, az építő és a nem-építő hatás közötti különbségtétel és azok után való kérdés.* „Die christliche Rede von der christlichen Sache war der Stoff, und die menschliche Fallibilität dieser Rede war der Anlass der Dogmenbildung. A keresztyén ügrről való keresztyén beszéd volt az anyaga, a keresztyén beszéd emberi fallibilitása volt ez alkalma a dogmaképzésnek.“ (31.) A dogma az a fórum, amely a keresztyén ügrről szóló keresztyén beszéddel kritikailag és normatíván áll szemben. A Dogmatika ezeknek alapján nem egyéb, mint az a tudomány, amely a dogma után kérdez, hogy az Istenről és emberről szóló keresztyén beszéd normáját megállapíthassa. A Dogmatika és a keresztyén igehirdetés közötti viszony annyira szoros, hogy bizonyos akcidentális értelemben kész kimondani, hogy a Dogmatika „selbst eine Predigt in wissenschaftlicher Form...“ (31.) *Barth* sajátos és eredeti tanítása szerint tehát a dogmatika nem arra hivatott, hogy világosságot derítsen afelett, amit hinni kell, vagy amit tanítani kell, nem is arra, hogy a hit tanításait összhangzásba hozza a mai ember gondolkozásával, vagy

döntsön afelett, hogy mit kell igaznak tartanunk, hanem arra hivatott, hogy az Isten igéjének igazságát tudományos formában előterjessze az igehirdetés, a dogma, és a dogmák alapján, azzal a céllal, hogy az Isten igéjének hirdetése öntudattal történjék.

4. Az eddigi ismertetésünkből világos, hogy annak, hogy a Dogmatikának a tárgya az Isten igéje lehessen, a kezessége a keresztyén egyházi igehirdetés, mint a keresztyén beszéd legtisztább formája, ennél fogva a Dogmatika kiindulási pontját is a célját is a prédikáció szabja meg. Tovább azonban azt kell megállapítanunk, hogy nem történhetnék keresztyén igehirdetés, ha nem történt volna a próféták és az apostolok által való biznyságtétel. Isten igéje nem csak a jelenben hirdetik a prédikáció formájában, hanem hirdettetett a múltban is egészen határozott históriai felételek alatt, a prófétai és apostoli biznyságtétel: a kanon formájában. Isten igéjének eme két alakján keresztül az eredeti, a tulajdonképpeni isteni beszéd hangzik, mint ama pregnáns, primér, exk usiv Deus dixit, Dei loquens persona, maga az autor, aki nemcsak egyedül illetékes magáráról hírt adni, de aki az egyedüli kanon, ama parancsoló, aki csak maga-magára utal. (41—42.) Az Isten igéje tehát három határozott alakban jön hozzánk: 1. mint prédikáció, 2. mint kanon, 3. mint kijelentés. Hangsúlyozzuk, hogy itt nem háromféle isteni igéről van szó, hanem Istennek ugyanazon igéje három alakjáról („die drei Gestalten des Wortes Gottes“). Mi Isten igéjéről csak azért beszélhetünk, mert három alakban jelenik meg az szánunkra, A πρότερον πρὸς ἡμᾶς a reánk nézve első a prédikáció, a második a kanon és a harmadik a kijelentés; a πρότερον ἀπλῶς, a feltétlenül első a kijelentés, a második a kanon és a harmadik a prédikáció. Idézzük Barth szavait: „Wir unterscheiden also: Das Wort Gottes in einer ersten ursprünglichen Gestalt oder Anrede, in der es unmittelbar und exklusiv, in der Geschichte, aber an der Grenze der Geschichte, in der Urgeschichte gesprochen, Gottes Wort ist — das Wort Gottes in einer zweiten Gestalt oder Anrede, in der es eingeht in das Wort einer bestimmten Kategorie von Menschen, der Offenbarungszeugen, der Propheten und Apostel — das Wort Gottes in einer dritten Gestalt oder Anrede, in der es durch das Mittel des Schriftwortes Inhalt der christlichen Verkündigung wird. Különböztetnünk kell tehát a következőképpen: Az Isten igéje a legelső eredeti alakjában, vagy megszólításában az, amelyben közvetlenül és exklusive, a történetben, de a történet határán, az őstörténetben szól az Isten; az Isten igéje a második alakjában, vagy megszólításában úgy szól, amint az a határozottan emberi kategoria által alkotott szóban,

a prófétáknak és apostoloknak a kijelentésre vonatkozó bizonyágtételében megjelent és a harmadik alakjában, vagy megszólításában úgy szól és úgy jelenik meg, mint a keresztyén igehirdetés tartalma az Írás szavai, mint eszközök által. (46.)" Az Isten igéjének eme három alakja között a különbséget így is megtehetjük; Isten igéje a prédikációban, mint eszköz, mint közvetítő, a kánonban, mint bizonyágtétel és a kijelentésben, mint „őstörténet” nyilatkozik. A kijelentésről, mint Isten valósága tránszcendentális feltételéről tesz bizonyágot a kánon s ennek eszköze az igehirdetés. E három azonban csak a mi szemléletünk előtt válik háromfelé, valójában egy egység. Az Isten igéjének valóságában megkülönböztetés tehetünk, de szétválasztást nem végezhetünk. A dolog épen úgy áll, amint Isten egy, örök, igaz valóságát illeti. Isten valóságában megkülönböztetjük, meg kell különböztetnünk a három isteni személyt, de egységüket szétválasztani nem lehet istenségük kára s az Isten valóságának megtagadása nélkül.

Hogy a Barth dogmatikai felfogását világosan és a dialektikai theologia szellemének megfelelően ragadhassuk meg, vessünk egy pillantást arra a kérdésre, hogy mint nézi és mint ismeri ő az Isten igéjének természetét. Isten igéje nem valami absztrakt általános és nem valami theoretikus állítások summája. Isten igéje nem valami megmerevült, konservált és az Isten cselekvő személyétől elvont dologi valóság. Isten igéje Isten cselekvő aktsusa. Az Isten igéje az időben végement és szakadatlanul végbemenő eseményt jelent, amely mint személyes megszólítás jön közel az emberhez, mint akarat ragadja meg az emberi akaratot. Az Isten igéje szellemi természetű, ennél fogva nincs alávetve a kizárt harmadik elvének, tehát nem mondhatni, hogy vagy rész, vagy egész, mert Isten igéje mindig mint egy ugyanazon egész jelenik meg. Ezért nem beszélhetünk igékről, hanem csak igéről. (63.) És még egyet jegyezzünk meg: „...wir erkennen das Wort Gottes nicht durch uns selbst und in uns selbst, sondern wir erkennen es durch Gott und in Gott. Isten igéjét nem önmagunk által és nem magunkban, hanem Isten által és Istenben ismerjük meg. (102.)” Ez a nagyon egyszerű s mégis olyan nagyszerű megállapítás természetes következménye mind annak, amit Isten igéjéről fentebb már megállapítottunk.

Ha Isten igéje ilyen rendkívül és páratlanul álló valóság, akkor valóban *egyenesen vakmerőség az igét hirdetni, azt prédikálni*. Ezt a vakmerőséget azzal próbálta a theologia és az igehirdetés megnyugtatólag megoldani, hogy Cartesius nyomán Isten létét a bennünk lévő isten-ideára alapította, vagy ami ezzel egy, a szubjektív hitből, vagy élményből indult ki,

tehát Istent az ismerő, vagy az őt átélő, vagy hívő embertől tette függővé. Ennek a sornak a tökéletes megfordítása teszi az igehirdetést lehetségessé, azaz lehetségessé a lehetetlent. Ez utóbbi meg gondolásnak az előfeltétele pedig abban áll, hogy az Isten igéjének a valósága feltétlenül önmagán nyugszik. Isten igéjét annyiban ismerjük, amennyiben benne Isten által megismertekké válunk. Isten valósága önmagában független minden tudattól, minden élménytől, sőt minden hittől, bár Istent egyedül csak a hitben ismerjük meg.

Ilyen irányú fejtegetések nyomán jut el Barth a Dogmatikának arra a végső meghatározására, amelyet az I. Fejezet utolsó §-ban így állapít meg: „Dogmatik ist die methodische Besinnung vom Menschenwort der Predigt auf das in ihr verkündete Wort Gottes. Diese Besinnung geschieht durch kritische Erläuterung der Beziehung des Predigtwortes zu der in der Schrift bezeugten Offenbarung. Der Begriff des Dogmas zeichnet die entgültig erkannte Wahrheit dieser Beziehung: er ist ein eschatologischer Begriff. Ihm gegenüber können also mit den von der Kirche öffentlich anerkannten Dogmen, auch die Sätze der dogmatischen Wissenschaft nur Annäherungsversuche bedeuten. A Dogmatika módszeres reflektálás az emberi szó által üzött prédikációban hirdetett Istenigére. Ez a reflektálás ama kritikai megvilágítás által történik, amely a prédikáció szava és a Szentírásban megbizonyított kijelentés közötti viszonyra vonatkozik. A dogma fogalma ennek a viszonynak a végérvényesen megismert igazságát jelzi, ez tehát eschatologikus fogalom. Ezzel szemben az egyház által nyilvánosan elismert dogmák, valamint a dogmatikai tudomány tételei csak a megközelíthetőségre való törekvés kísérletét jelentik.” Nagyon tömören és sokatmondóan így foglalja össze Barth a Dogmatikáról, min Isten igéjéről szóló tan tudományos fogalmát.

5. Az Isten igéjének valóságáról az Isten kijelentésének a nagy kérdésére tér át Barth a II. Fejezetben. Ebben a Fejezetben három szakaszt vesz fel, u. m. 1. a Szentháromság Isten, 2. az Ige megtestesülése, 3. a Szentlélek kitöltetése.

Nem egy dogmatikai szisztéma proporcionális felépítése vezeti át Barth-ot az Isten igéjének valóságáról az Isten kijelentéséről szóló fejezetre, hanem a keresztyén beszédben kifejezett ügy belső kényszerítő ereje. A 9. § tézise (a II. Fejezetben az első §) szösz szerint így hangzik: „Gottes Wort ist Gott in seiner Offenbarung. Gott offenbart sich als der Herr. Er allein ist der Offenbarer. Er ist ganz Offenbarung. Er se ber ist: das Offenbarte. Isten igéje Isten az Ő kijelentésében, Isten kijelenti magát mint az Úr, Ő egyedül a kijelentő. Ő egészen kijelentés. Ő maga a kijelentett.” (126.) Ebben az új Fejezetben,

amint az ezt megnyitó thézisben látjuk, ismét csak Isten igéjéről van szó, mint amelyen alapszik a dogmatika s mint amely lehetségesíti a dogmatikát, mert hiszen *az Isten kijelentésében Isten adja magát az Ő szavában*. Mig az előbbi Fejezetben *alulról*, a keresztyén beszédből, az egyházi igehirdetésből, a prédikátor és az ige-hallgató szituációjából, mint az egyetlen nagy valóság tünetkezéseiből indult ki s haladt „az eredet” felé, addig ebben a II. Fejezetben — a dogmatikai tárgynak megfelelő, „ügyyszerű” — hogy *felülről* lefelé, a kijelentéstől a Szentíráshoz és az egyházi prédikációhoz vezető vonalat is végig kísérelje. Amikor az Isten kijelentéséről beszélünk, tulajdonképpen az Isten igéjének *az előfeltételéről* beszélünk. Amikor pedig erről az előfelietelről beszélünk, tulajdonképpen „az Isten szól”, a Deus dixit subjektuma, prédikátuma és objektuma után kérdezzük. A kijelentés pedig csak a trinitárius formában nyer értelmet és valóságot. *A Szentháromság-Isten valósága nélkül nincs értelme és valósága a kijelentésnek sem, de a Szentháromságon kívül nincs értelme és nincs valósága Istennek sem*. A valóságos, élő Istenről csak az Ő kijelentése alapján beszélhetünk, az Ő kijelentése pedig involválja az Ő Háromságát is. A reformáció óta, kevés kivétellel, a dogmatikusok a Szentháromság-ról szóló tanításukat tárgyalásuk végén vették elő és helyezték el Eljárásuk magyarázata pedig abban van, hogy, a formális logika követelményeinek megfelelően, abban a vélekedésben éltek, hogy a Szentháromság ismeretének az előfeltétele az Isten léte és tulajdonságainak az ismeretében van. A kijelentés által involvált Háromság és a Háromság által involvált kijelentés semmiféle előfeltételben nincsenek fundálva. A keresztyén prédikáció Isten igéje, de csak amennyiben a Szentírásban van fundálva, a Szentírás Isten igéje, de csak azáltal, hogy a kijelentésben van fundálva, „Gottes Offenbarung aber ist Gottes Wort ohne Begründung in einem Anderen. Isten kijelentése azonban Isten igéje valamely másban való fundáció nélkül.” (131) A kijelentésben Isten az Ő szuverénitását jelenti ki, „Gottes Offenbarung ist Offenbarung seiner Herrschaft, seiner δυναμις, seiner θεοτης: dem Menschen gegenüber, an den Menschen, über den Menschen, für den Menschen. Isten Kijelentése az Ő szuverénitásának, az Ő δυναμις ának, az Ő θεοτης-ének a kijelentése: az emberrel szemben, az emberhez intézve, az ember felett és az ember számára.” (132.) A kijelentésben azért kell pedig Isten szuverénitásának a kijelentését látnunk, mert „csak” ember az, akihez ez a kijelentés szól s Isten ennek a „dacára” ellenére legyőzi a korlátot s a „csak” embert, ezt a bűnöst, ezt a rebellist „megszólítja”, megáldja és megszenveli (133).

A kijelentés = „Isten szól“. Kérdezzünk ennek a mondatnak az alanya, az állítmánya és a tárgya után. 1. *Ki szól?* Az Úr szól, tehát egyedül Ő a kijelentő. Az apostolok, a próféták, a „historiai Jézus“ nem kijelentők. Egyedül az Isten az Ő monárchikus személyének erejében kijelentő s egyedül az Ő tette által van a kijelentés (134–35).

2. *Mi történik itt?* Az Úr szól, Ez azt jelenti: „Er ist ganz Offenbarung.“ Isten merőben az Ő kijelentésében van. Isten valóságának nincsenek részei, amelyek az Ő kijelentésében nyilvánvalókká ne lennének. Az Isten ismeretével nem úgy vagyunk, mint az antropozófusok az ők „magasabb világuk ismeretével“, hogy t. i. a misztériumok első, második stb. rétegei megvilágosítatnak, a többi, vagy a hetedik homályban marad. „Az Isten szuverénitása egyszerű igazság, amely vagy egészen, vagy egyáltalában nem ismert.“ (137.) A dolog nem úgy áll, mintha a saját kijelentése mögött álló Istenben lenne egy olyan quantum, amely ismeretlen a kinyilatkoztatásban lévő ismerettel szemben. *Istenre semmiféle quantitativ szempontot alkalmazni nem lehet.* Ezért mondja Barth: „Der verborgene Gott (Deus absconditus) ist auch der offenbare Gott (Deus revelatus)...“, aminthogy megfordítva is mondhatjuk (137). Mégis a mi isten ismeretünk mindig résszerintvaló, mindig dialektikai. Minden a mi részünkről kiinduló isten-ismeret számára Isten annál inkább elrejtett marad, minél inkább kinyilatkoztatja magát. Isten még az Ő kijelentésében is teljesen elérhetetlen marad. *Az isten-ismeretnek egy útja és egy módja van az Isten által megismertnek lenni.*

8. *Mi mondatik, mi nyilvánítatik ki itt?* Az Úr azt mondja: Ő az Úr, „Er ist selbst das Offenbarte“. Ez azt jelenti, hogy Isten kijelentése nem azonosítható semmiféle átvitt értelemben vett ú. n. kijelentéssel, mint pl. az értelem megvilágításával, vagy az ember vallásos képességeinek az aktuálizálásával, de másfelől a kijelentés nem hozható kontinuitásba semmiféle emberi tevékenységgel, mintha annak „kifolyásai“, vagy folytatásai lennének (138–39).

Ime! mekkora gonddal igyekszik Istennek az Ő kijelentésében adott valóságából kizárni minden hamis és az igének ellentmondó momentumot.

Isten kijelentette magát három „módon“ (!), amelyek szétválaszthatatlanul összetartoznak és folytonosan megkülönböztethetők, mint Atya Isten, Fiú és Szentlélek Beszél Barth „die Dialektik des Trinitätsgedankens“ s kedvvel hivatkozik a Kálvin által is nagy előszeretettel idézett (Inst. I. 13, 17) *Nazianzi Gergely* szavaira, amelyek a Háromság gondolatának dialektikáját híven tükrözik: „Nem gondolhatok úgy az egyre, hogy a

háromnak fénye körül ne sugározzon s nem tudom a hármat úgy szétválasztani, hogy legott ismét egyre ne szálljak vissza.“ (165) A Deus unus trinus a „háromszor személyes“ Isten, aki soha a gondolkozás tárgy nem lehet. A három személy sohasem gondolható egymástól elválasztva, még az egységében sem. Mihelyt az egyes személyeket egymástól elválasztva gondoljuk, azzal objektiváltuk s ezzel gondolatban urrá lettünk Isten felett. Ez az, amit a Szentháromság tan kizár. Amennyiben egyáltalában Istent gondolhatjuk, csak annyiban tehetjük, amennyiben Úr felettünk. „Wir können ihn nicht meistern. Wir können nicht hinter ihn kommen. Wir können ihn nicht begreifen *wir können uns nur als von ihm begriffen erkennen.*“ (170.)¹⁾ T. S.

(Folytatjuk.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

¹⁾ A ritkítás tőlünk származik.

Egyházi Szemle.

A belmissziói bizottság gyűlése

Az egyházkerületi közgyűlés előtti napon az egyh.-ker. belm. bizottság gyűlést tartott. A gyűlés folyamán a következő nevezetesebb határozatok hoztak: Kimondta a bizottság, hogy szükségesnek tartja, hogy évente legalább kétszer tartassék gyűlés, hogy így szorosabb összeköttetés legyen fenntartható az egyh.-ker. belm. ügyei és a bizottság közt s ez utóbbi több ízben vehessen tudomást és folyhasson be irányítólag ezen ügyekbe. Hasonlóképp szükségesnek látta a bizottság évente legalább egy konferenciát tartani az egyházmegyék belm. előadói számára, ahol az egyes munkaágak kérdései és állapota részletesebb megbeszélésben részesülhetne. Az egyh.-ker. újonnan kezdeményezett munkái (diakonissza-képző, árvaház, nőszövetség) ügyében elhatározlatott, hogy a bizottság egy-egy tagja fog felkéretni ezek tanulmányozására, az ott felmerülő szükségek és irányító lépések előterjesztésére. Foglalkozott a bizottság az alkoholizmus elleni küzdelem kérdésével, katonák, cselédek és inasok pásztorációja problémájával, utasítást adott az utazó titkárok munkájára vonatkozó szabályzat kidolgozására.

Az Ifj. Ker. Egyesület Szenior Osztálya alapelvei.

I. Név: Ifjusági keresztyén Egyesület Szenior Osztálya. (I. K. E. Sz. O.) — II. Vezérgige: Mi módon őrizheti meg az ifju az ő útját, hanem a te beszéded megtartása által. Zsolt. 119:9. — III. Cél: 1. Az I. K. E. vezetőit és végzett tagjait lelki- és munkaközösségben együtt tartani. 2. Az I. K. E.-ben állandó munkaszervet biztosítani. — IV. Szervezet: Az I. K. E. Sz. O., mint az I. K. E.-nek szerves része, annak céljával, munkájával, közösségével és terhével teljes egyességet (szolidaritást) érez és vállal. Az I. K. E. elnöke egyben elnöke a Sz. O.-nak is. A Sz. O. ügyeit egy, esetleg több megbízott (ügyvezető) szenior tag végzi. Ez idő szerint Horváth Jenő ref. lelkész Aninósza, Hunyad vm. — V. Tagok: a) aki az I. K. E.-nek rendes tagja volt s benmaradását, ill. a Sz. O.-ba való belépését szeniori konferencián való megjelenésével, ill. írásban

kifejezte vagy ezután kifejezi; b) aki az I. K. E.-nek vezető munkása, vagy szívvel-lélekkel barátja, (tehát theol. tanár, lelkész, tanító, tanár, lévita s bármely u. n. világi foglalkozásu ember) amennyiben a Sz. O.-ba való belépését Szenior konferencián való részvétellel vagy írásban kifejezi. A Sz. O. és minden szenior tag állandóan benne van az I. K. E.-ben, úgy mint bármelyik rendes tag. — VI. Munka: Az I. K. E. Sz. O. tagjai: 1. mind csendes órákban, mind ifj. bibliakörökben imádságaikban hordozzák az ifjuság gondját, különösen szerda este, mely az I. K. E. imanapja; 2. tevékeny keresztyén munkát végeznek az ifjuság közt azon a helyen, ahol vannak s e munkát mind teljesebben igyekeznek az I. K. E.-hez kapcsolni; 3. állandó kapcsolatot tartanak fent az I. K. E.-el, ismerik az I. K. E. mindenkori életmozzanatait, az I. K. E. valamennyi gyűlésén képviselve is vannak egy szenior tag által (jelenleg László Dezső által), készek az esetleg igényelt munkára az ifj. konferenciákon, vagy az I. K. E. szervezett munkáiban sajátos külön feladatra; 4. állandó kapcsolatot tartanak fent egymás között egymásért való imádkozás, levelezés, testvéri segítségnyújtás, szenior lap és konferenciák által. A szenior lap 1929 januárjában indul meg, egyelőre kézirat gyanánt sokszorosítva. A szenior lapot minden tag ingyen kapja. Hasábjai minden szenior tag számára nyitva állanak s első sorban szenior tag írását közli. A konferenciákat a vezetőség rendezi és pedig, ha csak lehet, minden évben egy nagy konferenciát valamennyi szenior tag számára, mikor pedig ez rem hivat'ó össze, vagy a szükség úgy kívánja, kis konferenciákat a lehetőleg egyházmegyénként tömörült u. n. vidéki csoportok számára. 5. A szenior tagok előfizetnek az Ifjú Erdélyre, mint munkájuk elengedhetetlen eszközére s úgy a lapot, mint annak iratkeresztését támogatják, anyagilag terjesztés vagy adomány, szellemileg híradások és eselleges cikkek által; 6. a Sz. O. anyagilag is felelősséget vállal az I. K. E.-ért, minden szenior tag évenként tagsági díjat (elenleg 100 leu) s ezen kívül tetszés szerinti szabad megajánlást küld be az I. K. E.-nek (Ifj. Ker. Egyesület pénztára Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia).

Ez a kapcsolat a theol. fakultáson működő *Ifj. Ker. Egyesület* végzett tagjai között alakult és hosszas megfontolás és sok útkeresés után ma már munkába indultnak tekinthető. Egyik jele az újabb lelkipásztori nemzedékünk munkásságának s biztató jel arra nézve is, hogy azokat, akik bármily pályán (mert az I. K. E. nem csak theologusokat foglal magában) abban a szellemben munkálkodni akarnak, amely ez alapelvekből kitűnik, össze lehet majd kapcsolni az Isten országa és anyaszentegyházunk munkaközösségébe. Természetesen ez a Szenior osztály, épp úgy, mint az I. K. E. nem akar külön egyesület és szervezet lenni.

Megbeszélések.

Gyülekezeti lap kell.*)

Erdélyi református egyházi életünk ismerői, részesei előtt már nem kell felfedezni a sajtó s éppen az Úr ügyét szolgáló sajtó nagy jelentőségét. Az összeomlás után bekövetkezett lelki megújulás egyik áldása Isten felénkforduló Lelkének egyik ajándéka ez is. Nyilvánvaló ez abból a tényből, hogy az evangélium szolgálatára kiadott lapok és könyvek egyre növekvő szerepe nem talentumok és szerencsét próbáló szerkesztők kezdeményezéséből, hanem felismert általános szükségérből született meg. Ez (és nem a reklám vagy leleményes szerkesztés) biztosította életképességüket is. Az utóbbi néhány év két-ségtelenül rohamos haladást mutat az egyházi sajtó terén is (meghozta a kerületi iratterjesztést, gyermekeinknek „Az Én Kicsinyeim”-et, ifjúságunknak az „Ifjú Erdélyt”, a ref. intelligencia számára a „Kálvinista Világ”-ot, mindnyájunk számára könyveket, könyv- és füzetsorozatokat, traktátusokat stb.), de még mindig sok hiány vár betöltésre. E lap hasábjain is volt szó a *ref. napilap* és egy *tudományos theologiai folyóirat* igényléséről; az Ifj. Ker. Egyesület „véndiakjai” *Széniorlapra* vágy-

*) Ez a cikk azelőtt jött be, mielőtt a *Református Család* megjelent volna, s kiadunk azért, mert az író által fölvetett „gyülekezeti lap” gondolatát a „*Református Család*” célkitűzése nem teljesen fedi. Nézetünk szerint két megoldás lehetséges. Vagy egy egyetemesen készült és kiadott gyülekezeti lapról lehet szó, mely anyagilag, nagy példányszámú miatt olcsóbban és könnyebben lenne előállítható, vagy arról, hogy nagyobb gyülekezetek saját szükségüknek megfelelő és saját problémáikat tárgyaló külön gyűl. lapokat adjanak ki tagjaik számára, melyek természetesen így a központi gyűl. lapnál kisebb igénnyel lépnének fel, s gyülekezeti tudósító jellegűek volnának. Tekintve, hogy erdélyi nemzeti életünknek vannak olyan gazdasági és kulturális kövelelményei is, melyeknek szintén lapok útján lehetséges a propagálása, s viszont egyházi lapjaink ezt nem végzik, azon helyzettel állunk szemben, hogy nem egyházi lapjainkat is beleszámítva, tagjaink számához és teherbíró képességéhez képest az erdélyi református magyarság túl van táplálva lapokkal. Mindenesetre szükséges lenne ennek a kérdésnek olyan elintézése, mely minden oldalú szempontot tekintbe vesz és kielégít. A kérdéshez különben hozzászólásokat s ívesen közlünk. Szerk.

nak, csakúgy, mint a Theologia közösségéből kikerült ifjak; hiányt akar pótolni a *Református Lelkészek Lapja* s a nem-keresztény testvéreink iránt ébredező felelősségérzet előbb-utóbb megteremti az első erdélyi *külmissziói folyóiratot*.

Mindezek kétségtelenül hézagpótlók lennének, de egy sem annyira s egy sem olyan sürgősen, mint egy *olyan egyházi lap, melyet felnőtt híveink kezébe adhassunk, amely tehát Anyaszentegyházunk valamennyi tagjához szólana, valamennyi tagját egyetlen közösségbe fogná össze*. Annyira világos ez, hogy ámulat fog el afölött, hogy eddig egyáltalán megtudtunk lenni nélküle.

Mert eddig nem volt. A „Reformátusok Lapja” pusztán Kolozsváré. A Harangszó nem is akart több lenni időszaki néplapnál, a „Kis Tükör”-t egy aránylag kis kör jellege nem engedte általánossá válni; nem is szólva arról, hogy az eddigi kísérletek nem számoltak egy egyetemes református gyülekezeti lap kétségtelenül súlyos követelményeivel, melyek lehetővé tennék elterjedését és feladatának teljes betöltését.

E sorok írója olyan korban van, hogy könnyen feltételezhető róla könnyelmű és meggondolatlan vélemény egy ilyen nagy dologban, de mégis ki merjük mondani, (mert nem álmodozás és nem íróasztal-bölcselet, hanem maga a gyakorlati élet vezetett és kényszerít rá), hogy egy ilyen mi denkihez szóló református egyházi ujság még itt nálunk sem lehetetlen. Természetesen vannak le nem kicsinyelhető nehézségei, de ne feledjük, hogy ezek egyben egész egyházi közösségünknek is nehézségei. Ilyen *tartalmi* szempontból pl. a lelki és világnézeti különbségek áthidalása az egyes olvasók közt, *formai* szempontból a sok igényre néző szerkesztés találó technikai megoldása. Ám ahogy az evangélium, a maga utólérhetetlen mélységével tud szólni mindnyájunk szívéhez, úgy az ennek szolgálatába szegődött lapnak is meg kell találnia a módot rá. Egyszerűen az Igét kell hirdetnie minden írásával.

Világos most már ezekből, hogy egy ilyen lapnak a gondja senkire másra, mint az egyház vezetőire van bízva. A lelkipásztorokra, akik akár az Igét, akár református magyar népünket a legjobban ismerik. Első áldását is ők fogják tapasztalni, amikor a vasárnap délután szerteszéledő hívőket a magukkal

vitt lap egész héten emlékeztetni fogja arra az egységre, melyben élnek. Melyik papnak ne volna szüksége erre a nagy segítségre, mégha annyira igyekszik is a köznapok minden alkalmának felhasználására gyülekezete lelkigondozásában?! És melyik egyháznak felesleges egy ilyen hitbeli kalauz, hogy tagjait a lelkiélet személyes ápolására segítve, egy ilyen „hivatalos” lap, hogy tagjai tudjanak és *törődjenek* többet az egyházban történtek és egymás felől, hogy épüljenek egymás hite által?!

Magának a dolognak véghezvitelét illetőleg két dolgot már most leszögezhetünk: egy ilyen gyülekezeti lap (nem tudunk rá jobb nevet) megindítása nem lehet *magán-* és nem lehet *üzleti* vállalkozás. A *központi irányítás* adja meg egyetemes jellegét az egyházban, a *központi finanszírozás* pedig, mely egyuttal (legalább egyelőre) áldozatot is jelent, biztosítja a lap gazdasági létét.

Egyébként e vázlatos pár sornak nem lehet célja kidolgozott tervet adni a dologról, mindössze szóba hozta azt. Talán csak éppen ez hiányzott: szövéteni s már régen imádkoznak érte és készülnek rá azok, akik valósággá teszik.

Horváth Jenő.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Londoni Külmisziói Társaság (1927—28) jelentése.

A Londoni Külmisziói Társaság (Egyesület) (London Missionary Society) egyike a legrégebb hittérítő mozgalmaknak. Alapítási éve (1795) óta 133 éven át szolgálja kibeszélhetetlen áldasoktól kísérve Isten Országának ügyét. Hogy csak egyre hivatkozzunk most: ez az egyesület küldte ki Afrikába annakidején a nagy úttörőt, Livingstone Dávidot.

A mozgalom általános képét csodálatos röviden megfogalmazott szabályzata (14 pontból áll, alig három nyomtatott oldalon) tárja fel előttünk legvilágosabban. Egyetlen célja Krisztus evangéliumának hirdetése a pogányok közt. Alapelve a felekezeti köziség, melynek értelmében az egyes miszionáriusokra van bízva, hogy Isten evangéliumát melyik felekezet útjómódja szerint hirdetik. Tagjai nemcsak a Társaság hittérítői, hanem mindazok, akik 21 shilling (kb. 850 lej) vagy több adománnyal járulnak évente a társulat kiadásaihoz. A tagok minden év májusában nagygyűlésre gyűlnek össze Londonban, az ú. n. Livingstone Házban (Broadway, Westminster, S. W. 1.), ahol a Társaság székhelye van. A szükséghez képest rendkívüli közgyűlés is tartható. A Társaság ügyeit (gyűlés-tartás, adomány-gyűjtés, miszionáriusok kiküldése) az ingyen szolgáló igazgatók tanácsa bízott tisztviselők útján intézik. Új misziói állomást csak a nagygyűlés alapíthat.

A mozgalom jelenlegi képét a nemrég megjelent (1928. III. 31.-ig terjedő) 336 oldalú vaskos évkönyv a legapróbb részletekig leírja. Hadd álljon itt belőle néhány meghatározó vonás. A Londoni Külmisziói Társaság ezidő-zerint hét munkamezőn végez hittérítői munkát, u. m.:

- I. Észak-Indiában (5 állomáshelyen; 1817 óta).
- II. Dél-Indiában (13 állomáshelyen; 1822 óta).
- III. Travancoreban (India; 7 állomáshelyen, 1818).
- IV. Kínában (18 állomáshelyen; ez a legrégebb munkatér, első állomása itt van 1807 óta Cantonban).
- V. Afrikában (18 állomáshelyen, 1818 óta).
- VI. Madagaszkárban (17 állomáshelyen, 1831 óta) és
- VII. Polinéziában (az Ausztráliát környező szigetvilágban, 25 állomáshelyen, 1821 óta).

A 103 misziói állomáson van 295*) hittérítője a Társaságnak (168 férfi és 127 nő), 7263 bennszülött evangéliumi munkása, 111,781 úrvacsorával élő pogányból lett keresztyén egyházzattal és mintegy 500,000 bennszülött hozzá-

*) A Társaság összes miszionáriusainak száma a 400-at is meghaladja, de ebből szabad-ságon volt a múlt évben 79, visszavonult 24, meghalt négy. Új miszionárius 14 ment ki a leg-utóbbi év alatt.

tartozóval. A 2324 vas. iskolába pedig 104.394 gyerek jár, az 1986 minden-napi iskolába pedig 107.199 lány és fiú. E gyülekezetek összes adakozása egy év alatt 92021 fontot tett ki (kb. 73 millió lej). Ezenkívül van a Társa-ságnak 47 kórháza ill. belpoklos-telepe, ahol 28 orvos-misszionárius, 22 ápo-lónő és 50 bennszülött orvos, 85 ápoló és 153 bennszülött ápolónő segítsé-gével 20.822 bennlevő és 351.858 külső betegnek a gondját vette fel egy év alatt.

A Társaság összes kiadása a lefolyt év alatt 359.446 font és 14 és fél shilling volt, melynek fedezetül a begyűlt 365.962 font 9 shilling és 9 penny (kb. 293 millió lej) tagsági díjakból, alapokból, adakozásból és nagyobb ado-mányokból telt ki.

Szédületes és beszélő számok. Ám ezek csak pusztá vázát adják a tulajdonképpeni — a belső munkának, melyet már számokban ki se lehet fejezni s melyben nyilván több része volt Isten Szent Lelkének, mint a Missziói Társaság lelkes seregének.

A Társaságnak a londoni központból irányított hatalmas munkájáról már a vezetők száma is nyújthat némi fogalmat. A Társaság elnöke (Mac-Luckie György) mellett u. i. két bizottsági elnök, két védnök, egy vezető-pénz-táros, 42 tiszteletbeli igazgató, 312 igazgató és 20 titkár meg más főtisztviselő állandóan munkában van; csupán a nagyszámu igazgatók közül van egy 93+13 tagból álló bizottság az állandó ügyvitelre kijelölve. Ez igazgató-bizottság jelentése számol be az év munkájáról. Isten iránti hálával emlékezik meg mindenekelelt az angol kongregációnális egyházzal (The Congregational Union of England and Wales)** való kapcsolatáról, mely sok más áldásos hatása mellett különösen közel hozta a mozgalmat az egyházakhoz. (Említettük már, hogy a Missziói Társaság felekezetközi elvileg, ám néhány év óta szoros kap-csolat fűzi a kongregációnális egyházzal, mely — külmisziót munkájában — általánosan csatlakozott a Társasághoz. Ez a kapcsolat az elmúlt évben még mélyült, amit mutat nemcsak az, hogy a Congregational Union minden-kori püspöke (moderatora) egyben tiszteletbeli igazgató-tagja a Társaságnak, hanem különösképpen az a tény, hogy ma már a Társaság hittérítőinek mint-egy fele (219) a kongregációnális egyházhoz tartozik).

A misszionáriusoknak a múlt évben különös jelentőséggel bíró tevé-kenysége az otthoni munka volt. Nem elsődleges feladat ugyan az ő számukra, de az az egyház számára, mert „a keresztyén testvéri-séget semmi sem fejezi ki és erősíti annyira, mint a külmisszió“. Ezért nagy jelentőségű a múlt évben az egyházi kapcsolat erősödése folytán különösen fellendült otthoni szolgálat, mely alatt nemcsak a szabadságra hazajött misszionáriusok személyes bizonyágtétele, hanem az egyházakkal való minden benső kapcsolat értendő.

A munka központi irányítására sokszor bénítólag ható, hét éven át tartó helviséghiány most megszűnt: ebben az évben nyílt meg a Társaság új és modern székháza, a Livingstone House. A megfelelő helyiségben ki-fogástalan adminisztráció tette lehetővé, hogy a széleskörű missziói

** Egyik protestáns, a gyülekezetek (congregations) teljes autonómiáját érvényesítő angol felekezet.

munkáról számban és betűben mindig pontos kép állott a vezetőség előtt. A Társaság iratlerjesztése saját könyvesboltjában is terjeszthette most már missziói iratait, köztük több jelentős sajátkiadásu könyvet („The Call to West and East”, „What China Wants”, „Robert Moffatt” stb.), sok füzetet s a Társaság két folyóiratát, a „The Chronicle“-t (A Szemle) és az ifjúsági „News from Afar“-t (Hírek messziről). Emellett nem szűnt meg a Társaság propaganda-osztálya előadások és konferenciák útján országszerte népszerűsíteni a külmisszió gondolatát.

A szolgálat gerince természetesen a pogányok közt folyt.

Indiában az utóbbi évek megnehezült politikai körülményeivel szemben érdekesen indokolatlan a munka fellendülése. „Nem is lehet ennek más, mint isteni oka” — tesznek bizonyosságot a direktorok. A statisztika itt növekvő haladást mutat lélekszám és áldozathozatal tekintetében egyaránt. Az európaiak és indiaiak barátsága minden állomáshelyen megtalálható, ami egyben több bennszülött munkatársat is jelent. Sok indiai gyülekezet maga is imádkozott az október 2-i imánapon a misszióért.

Állandó a tanulmány és törekvés az új gyülekezetek, egyházak ú. n. indianizálása, azaz beépítésére a szerves indiai életbe.

A misszionáriusok az adminisztratív munka helyett a személyesre egyre nagyobb gondot fordítanak. De kevesen vannak. A munkaágak közül a vasárnapi iskola, bibliakör és ima-óra bizonyultak a legelősebbeknek. A már egyházakba szervezett indusok közt élénk visszhangja mutatkozik az angol protestánsok unió-törekvésének.

A keresztyénség iránti közhangulat egyre érdeklődőbb lesz. Az indus lapok meglepően sok keresztyén anyagot tartalmaznak. Az országszerte most lefolyt női nevelési konferenciák pedig az érdekessége mellett sok biztatást is jelentettek, mert noha nem keresztyének rendezték, sok hittérítő, s éppen a Londoni Missziói Társaság kötelekéből, talált ezekben módot a Krisztus szolgálatára.

Különösen jelentősége van annak is, hogy az indus tudósok megélnék érdeklődéssel fordulnak országuk régi kultúrája felé; úgyszintén annak, hogy az indus keresztyének igyekeznek jobban résztvenni a közügyek intézésében — mindkettő arra mutat, hogy Krisztus vallása kezd gyökeret verni az indus lélekben.

Kína számára a letűnt év a vihar éve volt, melyből egységes törvényfenntartó kormányzás sem tudott kibontakozni. A felfordulás épp a Társaság főállomáshelyein (Canton, Peking, Shanghai) volt a legnagyobb. Így a Társaságot sok anyagi kár érte, akár közvetlenül, akár egyes hittérítők személyes javai elvesztésében, de emberéletet ezek közül a missziói munkások közül nem követelt a nagy beháború. Másfelől sok missziónárius családostul kénytelen volt hazajönni, az itthoni készülők pedig nem mehettek ki.

Dacára e súlyos akadályoknak, a munka a megfogyott sereggel is biztatóbban folyt, mintsem idehaza hinné bárki is. Különösen az iskolák állták derekasan a nehéz idők ostromát. A Lélek erejének szép bizonyosságát adták a keresztyén kínaiak mind személyileg mind egyházilag, még olyan helyeken

is, ahonnan a hittérítők elűzettek. A kínai keresztyén egyház — pár ellenkező esetet kivéve — általában meglisztult és megerősödött a megpróbáló időkben. Próba volt ez a Társaság hittérítőire is, kik közül nem egy hősie sen állta meg azt.

Az év második felében Hawkins F. H., a Társaság kínai utazóitkára, beutazta az egész missziói területet, s gitség, nyugalom és áldás kísérte útját.

A legnevezetesebb esemény a kínai keresztyénség életében a kínai ker. egyházak uniójának megalakulása, Krisztus Egyesült Egyháza Kínában (United Church of Christ in China) néven, Sanghaiban, 1927. október 1-én: egyesítve magában mintegy 120.000 úrvacsorázó kínait. Nem sokkal azután történt ez, hogy az európai sajtó itt-ott már a kínai misszió teljes csődjét emlegette. Nem kell kommentár ahoz sem, hogy ez egyház első püspöke (moderatora), Dr. Cheng Ching Yi, előzőleg a Londoni Missziói Társaság lelkipásztora volt Pekingben.

Küzdelmes év volt, de éppen az biztat, hogy ennyi veszélyben is megövtá az övéit, míg véghezviszi, amit elkezdett a kínai szívekben.

Afrika két különböző munkateret adott. Dél-Afrikában az évet kitartó, egyenletes munka jellemezte. Itt az iskolák, nevelőintézetek körül csoportosul a szolgálát, melyekben nemcsak betüvetésre, hanem földmivélésre, iparra s evangéliumi munkára képezik ki az ifjúságot. Az elmúlt évben négy új iskola nyílt meg a Kuruman kerületben. Munkásra itt is sok helyen szükség van; többer meghe tak az év folyamán, köztük Moffatt Jane, a híres Moffatt Róbert misszionárius 87 éves leánya és a még híresebb Livingstone Dávid sógornője.

Közép-Afrikában a sűrű személyi változások mellett is eleven, de talán túlságosan is szervezett misszió folyt. Itt is két új iskola nyílt s nagy szeretetnek és népszerűségnek örvend egy képzelt gazdász misszionárius, Porritt Norman. A Társaság hittérítői működése közeli kapcsolatban áll az angol kormányzó kulturális törekvéseivel.

A háromévenként tartatni szokott általános missziói konferencia itt, Rhodesiában folyt le a múlt évben, melyen a Londoni Missziói Társaságon kívül még 13 Közép-Afrikában működő missziói társaság hittérítői jelentek meg.

Madagaszkár szintén nem egy személyi változáson ment át az év folyamán; egyik fontos hely betöltésénél a Barátok Külmissziói Egyesülete (Friends' Foreign Missionary Association) nevű testvérmozgalom jött a Londoni Missziói Társaság segítségére.

Új egyházközségek alakultak, különösen Anjokorobe kerületben. A régi gyülekezetek életében legjelentősebb volt az északi kerület lelkipásztorainak és diakonusainak egy evangélizáló körútja, mely felrázta a szíveket sok helyen.

Legszébben Betsileo kerületben látszott a missziói munkásság eredménye, ahol csak most kezdték a bennszülöttek elhányni bálványaikat. Iskolázás terén is gyorsan halad előre Madagaszkár. Az elemi- és középiskolák mellett már egy Theol. Szemináriuma is van, Fianarantsoá-ban.

Polinézia, azaz Déli Tengerek és Pápua, mint az angolok nevezik, a

Csendes Óceánban, Ausztráliához nem messze eső szigetvilág (ugyanitt van az Admirális-szigetcsoport Mánus szigetén Molnár Mária, a mi hittérítőnk) egyes apró szigetein nem ad egységes képet a munka. Míg a Cook és Niue szigeteken még missziói iskola és bennszülött evangélisták útján lehet a lelkeket megközelíteni, addig Samoá-ban a bennszülött törzsfők harcai közepette középiskolákban sőt theol. főiskolán folyik a keresztyén képzés. Ide kapcsolódik Tokelau sziget misszionálása is, míg Ellice evangélizálását egy bennszülött végzi, csak évenként látogatja egy samoai hittérítő. A Gilbert szigeteken iskolákat tart fenn a Társaság. Új munka indult Nauru szigetén.

Papua szigete külön gondot igényel már terjedelménél fogva is. A missziói állomások itt mintegy 800 km. hosszú partvonalat ölelnek fel. Legszébb eredmény mutatkozik a Port Moresby kerületben, ahol a misszió most lesz önfenntartó. Három hatalmas kerület még mindig misszionárius nélkül áll s a belterületen még nagy tömegekben él a pogányság. Az eltávozott vagy elhunyt hittérítők közt kettő is van negyven évet meghaladó szolgálattal. A látogató titkárja a Társaságnak az elmúlt évben tért innen haza.

A Csendes Óceán e szigeteinek szorosabb bekapcsolására a misszióba, az igazgatók még egy személyszállító hajó építését látják szükségesnek a régi mellé.

Mindent összefoglalva az igazgatók úgy látják, hogy a Londoni Missziói Társaság 1927—28 évi munkássága a külmissziói érdeklődésnek és törekvésnek nagy lendületre ébredését jelzik. S ha ez így van, melléje kell állania mindenkinek, mert azt legalább mindenki megteheti s meg is kell tennie minden igazi egyháztagnak, hogy imádkozzék Isten Országának terjedéséért a pogányok között.

*

Ime ezekben próbáltunk megközelítő képet adni a világ egyik legnagyobb és legáldottabb egyesületének. Egyesület a szó legigazabb értelmében, ahol nem alapszabályokat csinálnak és méltóságok felett veszekednek, hanem egyesülnek. Lelkek egyesülnek s megszületik és a világot átöleli a legmagasztosabb munka: Isten Országának kiterjesztése mindenhová, ahol emberi szív dobog.

Ma már milliók segítségével dolgozik — akár lelkekre, akár anyagiakra gondoljunk, — de a meginduláskor nem voltak ott se milliók, csak néhány odaszentelt lélek, akik összefogtak.

És m — a kezdeten is innen — mi vajjon mire várunk? A milliókra? Vagy tán az a néhány odaszentelt lélek is hiányzik?!

Horváth Jenő.

VASÁRNAPI ISKOLA

AZ „ÚT“ ÁLLANDÓ MELLÉKLETE
VASÁRNAPI ISKOLAI VEZETŐK RÉSZÉRE.

MEGJELENIK HAVONIA.

EGYES SZÁM ÁRA 2 LEI.

III. ÉVF. 1. SZ.

1929. JAN. HÓ.

A vezető előkészülete.

A mult számban arról beszéltünk, hogy a vezetőnek milyen lelki előkészület szükséges ahhoz, hogy a gyermekek közötti munkában igazán az evangélium hirdetője lehessen. Hangoztattuk, hogy a Biblia naponként való tanulmányozása milyen elkerülhetetlenül fontos a jó v. isk. vezető számára. Most folytatólag rátérünk azokra, mik még szükségesek ahhoz, hogy állandóan képesebbé tegyük magunkat a gyermekek közötti szolgálatra.

Szükséges *képeznünk magunkat* a Biblia ismeretén kívül más, az egyházunk életére és munkájára, multjára és jelenére vonatkozó dolgokban is. Először is olvasnia kell és tanulmányoznia kell minden vezetőnek a *Heidelbergi Kátét*¹ és pedig úgy, hogy azt a Bibliával együtt olvassuk, felkeresve a Bibliában a Kátében található hivatkozásokat. Emellett szükséges ismerni egyházunk másik hitvallását, a *Helvét hitvallást*, mely ugyan kevésbé ismert, de melyet meg lehet szerezni, mert hitünk ismeretéhez ez is szükséges. Olvasni kell könyveket az *Egyháztörténet* köréből, ezek közül a könyvek közül, aki még nem ismeri, föltétlenül szerezze meg és olvassa el *Révész Imre: Akikre nem volt méltó a világ*² című könyvét, mely egyházunk történetének nagy alakjaival foglalkozik. Emellett más egyháztörténeti könyveket is kell olvasnunk s mindenki igyekezzék azon, hogy ilyen hasznos könyveket szerezzen be magának. *) Szükséges megismerkedni a belmisszió történetével,

¹Ára 20 lei. Magyarázatul szolgál hozzá: *Makkai S.:* Kegyelemből, hit által, (ára 40 lei). ²Ára 40 lei, ez a könyv minden lelkeszi hivatalban is megvan, onnan is elkérhető. ³Ára 8 lei. ⁴Ára 16 lei. ⁵Ára 12 lei. ⁶Ára 9 lei. ⁷Ára 68 lei. ⁸Ára 6 lei.

*) Különösen ajánlható: *Irwin C. H. Kálvin János és Tavaszgy: Kálvin élete.* Ára előbbinek 90, utóbbinak 4 lei. Mindezek az egyh.-ker. iratterjesztésből (a lelkeszi hivatal útján) vagy az Ifju Erdély iratterjesztésétől (Kolozsvár, Ref. Theologia) rendelhetők meg.

kiváló alakjaival és a külmiszióval is. Sajnos olyan könyv nincs, melyet ajánlhatnánk erre nézve, hogy összefoglalja az erről szóló tudnivalókat, de vannak részletmunkák, melyek egyes kérdésekkel foglalkoznak, ilyen könyvek pl. Móricz M. *Ghandi*³; *Mimoza*, egy indiai leány története⁴; *Livingstone* Dávid, Afrika hőse⁵; *Carey* Vilmos, az indiai misszió előörse⁶; *Okoyong* fehér királynője⁷; *Williams* György, az első Ifj. Ker. Egyesület alapítója élete⁸. E könyvek mind kaphatók és mindegyiket épüléssel és tanulságra olvashatjuk.

A felsorolt könyveken kívül esetleg az egyházközség könyvtárában még van olyan könyv, melyet hasznos a vezetőknek ismerni és olvasni, ezek közt különösen elsősorban ajánlható Kálvin János: A ker. vallás rendszere és kisebb munkái, melyek olvasásához már bizonyos előképzettség szükséges. A lelkész urak szívesen fognak ajánlani és adni bizonyosan ilyen könyveket, ha hozzájuk fordulunk.

Ezen állandó önképzés mellett szükséges a vas. iskolai tanítási órákra is rendszeresen előkészülni. Senki se menjen a gyermekek közé alapos előkészület nélkül, mert az ilyen tanításból csak kár és nem előhaladás származik. Az órára úgy kell előkészülni, hogy a Fankhauser-féle Vas. Isk. Tanítások c. könyvből alaposan végigolvasom többször is magát a történetet, kikeresve az ott felsorolt helyeket a Bibliából. Igyekszem megjegyezni a történet főbb pontjait, hogy tisztában legyek velük, se a gyermekek esetleges közbeszólása, vagy más ilyen ne hozzon ki a sodromból s ne verje ki a fejemből a történet további menetét. Azután az elmélyítést és alkalmazást olvasom át s azt is igyekszem jól lelkembe vésni. Keresem azt, hogy e történet elmélyítése és alkalmazása utján nekem mit akar Isten mondani, mert csak ha nekem mondott valamit, akkor mond általam a gyermekeknek. Gondolkozom azon, hogy a csoportomban melyik gyermek az, akinek épen erre az intésre, vagy vigasztalásra, amit az Isten ígése e történetben mond, legnagyobb szüksége van, általában az egész készülés alatt a csoportom gyermekeit tartom szem előtt, képzelem magam elé. A készülést egy rövid magános imádsággal fejezem be. Természetes, hogy a tanításra kerülő éneket is

aranymondást magamnak is jól meg kell tanulnom, hogy ne könyvből tanítsam, hanem magam is tudjam.

Ahol több csoport és több vezető van, ott nagyon szükséges, hogy a vezetők hetenként egyszer összegyűljenek előkészítő órára. Itt az előbb említett előkészület mellett meg kell beszélniök az esetleg felmerülő ügyeket, ünnepélyek programját, beszélni kell a gyermekek felől, melyiknek mire van szüksége, látogatások felől, ki kiket látogatott meg, mit tapasztalt stb. Ha még egy órára hetenként a vezetők összegyűlhetnek, tartsanak *biblia- és imaórát*. Nem szabad megelegedni avval, hogy más bibliaórára járnak, ezenkívül nekik, mint v. isk. vezetőknek külön is szükségük van bibliaórára és együttes imádkozásra. Ha semmiképen nincs több idejük összegyűlni, akkor az előkészítő órát tartsák meg úgy, hogy előtte egy félórás bibliaórát vagy máskor imaórát, a másik félórában pedig előkészítő órát tartsanak.

Fontos még az előkészületre nézve magának a tanítási órának az előkészítése, melyről a jövő számban fogunk beszélni.

BCU Cluj / ~~Antun~~ **Amunka** / versity Library Cluj

Vasárnapi iskolai albumok. Az „Ifjú Erdély” kiadóhivatala *kis albumokat* hozott forgalomba, melyek minden v. isk. évfolyam számára külön készültek azon történetek szerint, amelyeket az egyes évfolyamokba a Fankhauser-féle anyagbeosztás szerint fel kell venni. Az albumba különböző számú (a hat album összesen 100) képnek van helye, mindenik hely alá az azon történettel kapcsolatos aranymondás van nyomtatva. A hat album ára 100 képpel együtt 100 lei, s használata úgy van elgondolva, hogy az albumokat kiosztjuk a gyermekek között s mikor az illető történetre kerül a sor, a gyermekek a történethez való képet megvehetik 1—1 leiért. Így az év végére az album tele lesz képekkel, melyek alatt a megfelelő aranymondások emlékébe idézik a gyermekeknek a történetet is. Az albumok díszes kiállításuk, a képek a Leinweber-féle színes képek. Minden v. iskolának melegen ajánlható, hogy próbálja bevezetni őket, mert a gyermekeknek kedvét és emlékezetét

nagyon előmozdítják. Az albumokat lehet adni jutalom, vagy kitüntetés gyanánt is a szorgalmasabbaknak.

Központi alapunk állása. A v. iskolák központi alapja a múlt év végén a következőleg állott: I. *Bevételek*: áthozat az előbbi évről: 5941 lei, adomány: 30 lei (ez a két összeg zároll, nem kamatozó betétként van elhelyezve), jelen évi adományok v. iskoláktól: 2.033'50 lei, másoktól: 1.350 lei, összes idei bevétel: 3.383'50 lei, múlt évi maradvánnyal együtt: 9.354'50 lei. II. *Kiadások*: Vas. Isk. című lap nyomtatási ára szétküldési költsége: 2774'50 adomány gyanánt képek egy v. isk. számára: 19 lei. Összes kiadás: 2793'50. *Maradvány*: 590 lei. Ez évben 15 vas. iskola küldött be összegeket központi alapra, melyek nyugtázását lapunkban lehet megtalálni, ezenkívül többen küldtek be külmiszióra bizonyos összegeket, melyeket egyideig az egyh-ker. pénztárhoz szolgáltatunk be, mostanában azonban, hogy a sok apró összeg kezelési nehézségein segítsünk, egy betétkönyvön tartjuk őket. E betétkönyvön a v. iskolák külmisziói adománya (a múlt év szept. közepe óta) 210 lei. Sok v. iskola van, melynek a jelentés szerint szüksége volna támogatásra, de az ilyen szükségéseket csak akkor tudjuk kielégíteni, ha a v. iskolák beküldött járuléka ezt megengedi. Reméljük, hogy ez évben erre nagyobb alkalomunk lesz.

Nyugtázások: Közp. alapra: Aninosza 20 lei, Bágyon 300 lei, Déva 100 lei, Szamosujvár 40 lei, adomány 300 lei. Külmiszióra: Aninosza 20 lei Bágyon 140 lei.

<p>Református Család Előf. ára évi 160 lei. Cluj-Kolozsvár, Farkas-u. 21.</p>	<p>„Itt az Isten köztünk” Csendes órai vezérfonal az év minden napjára. Ára 25 lei. „Ifjú Erdély” kiadása Cluj-Kolozsvár, Ref. theologia.</p>	<p>Kálvinista Világ Előf. ára évi 120 lei. Cluj-Kolozsvár, Ref. theolog.</p>
--	--	---